

Skåne Nordost – Yttrande avseende 2019- RU000065 Aktualitetsprövning Regionplan för Skåne

Ärende

Regionplan för Skåne 2022–2040 ska aktualitetsprövas en gång per mandatperiod. Ett första steg i det arbetet är att skicka en så kallad begäran till de skånska kommunerna och till Länsstyrelsen Skåne om att inkomma med synpunkter enligt nedanstående frågeställningar.

De inkomna synpunkterna kommer vara en del av underlaget i aktualitetsprövningen av Regionplan för Skåne 2022–2040.

Frågeställning till de skånska kommunerna

Vilka kommunala intressen vill kommunen redovisa till Region Skåne inför aktualitetsprövning av Regionplan för Skåne 2022–2040?

Frågan gäller kommunala intressen som kan ha mellankommunal eller regional betydelse eller ha inverkan på möjligheterna att genomföra Regionplan för Skåne 2022–2040.

Yttrande Skåne Nordost

Skåne Nordost har i samverkan tagit fram ett yttrande i dialog mellan medlemskommunerna Bromölla, Hässleholm, Hörby, Kristianstad, Osby och Östra Göinge i Skåne Nordost (SKNO).

I Regionplanen för Skåne behöver regionen fokusera på de regionala planeringsfrågorna som är strategiskt viktiga för den gemensamma samhällsutvecklingen, fokus ska ligga på att skapa en bas för en jämlik och hållbar samhällsutveckling i hela Skåne. Regionplanen ska vara vägledande och kan inte innehålla krav på kommunerna, det kommunala självstyret och planmonopolet ska tydligt respekteras. Antagna kommunala översiktsplaner och riktlinjer för bostadsförsörjning ska särskilt beaktas vid planering på regional nivå och hänsyn ska tas till andra kommunala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling i länet.

Skåne Nordosts gemensamma ställningstagande och yttrande utgår ifrån *”Skåne Nordosts planeringsunderlag och förutsättningar till Regionplan för Skåne 2022–2040 med tillhörande bilagor”*. Planeringsunderlaget är fortsatt gällande och utgör grund för yttrandet till aktualitetsprövning Regionalplan för Skåne och ska fortsatt beaktas vid aktualitetsprövning av Regionplanen.

Utöver det som är beslutat i planeringsunderlaget vill Skåne Nordost kommunerna särskilt belysa fyra prioriterade område som viktiga att lyfta fram i aktualitetsprövningen av Regionplan för Skåne;

- ✿ Samverkan och Kommunikation
- ✿ Försvar och Beredskap
- ✿ Energiförsörjning
- ✿ Kollektivtrafik

Samverkan och Kommunikation

Regionplanen är ett viktigt underlag för utvecklingen i Skåne nordost såväl som regionen i sin helhet. Därför är det av stor betydelse att den tidiga dialogen präglas av en öppenhet och lyhördhet.

Det geografiska läget för kommunerna i nordöstra Skåne gör att de mellanregionala frågorna är speciellt viktiga då Skåne Nordost gränsar till andra regioner. Här efterlyser nordöstra Skåne att regionplanen tydligare adresserar de mellanregionala frågorna och samarbetena. Framför allt kopplat till beredskap, energiförsörjning, infrastruktur och kollektivtrafik, samt frågor som berör klimatomställningen. Därför är det viktigt att det i Regionplanen ingår ställningstaganden som uppmanar till och möjliggör mellankommunala och mellanregionala samarbeten.

Skåne Nordost och de enskilda kommunerna vill i samverkan med region Skåne arbeta för såväl Skånes som södra Sveriges utveckling. För att det ska vara möjligt behöver vi lyfta blicken och se Skånes utveckling i flera nivåer, både inom regionen, i Öresundsregionen och i södra Sverige såsom Blekinge och Kronoberg.

Försvar och Beredskap

Sverige har ingått i försvarsalliansen NATO, en utveckling som var svår att förutsäga inför framtagandet av den nu gällande Regionplanen för Skåne. Men som nu ger nya förutsättning och ställer nya krav på samhällsplaneringen i regionen och kommunerna.

Kommunerna i Skåne Nordost ser både utmaningar och möjligheter i och med inträdet och den viktiga planeringen kopplade till utbyggnad av totalförsvaret och höjd beredskap. För att kunna ha en fortsatt långsiktig samhällsplanering behöver det finnas riktlinjer/rutiner för kommunerna att diskutera och förhålla sig till.

Skåne Nordost ser att Försvarets riksintresse och förstärkningen av beredskapen kan bidra positivt genom att bland annat stärka utvecklingen av infrastrukturen i regionen.

Men vi ser också att de kan försvåra och begränsa samhällsutvecklingen genom att till exempel inskränka rätten att röra sig i vissa grönområden, som idag är tillgängliga för friluftsliv och turism. Det kan även innebära en ökad störning i form av buller och påverka utbyggnaden av olika energislag och ställa krav på ökad självförsörjningsgrad i regionen. Detta innebär i sin tur att möjligheter till bostadsutveckling påverkas i såväl befintligt bestånd som kommande.

Region Skåne behöver därmed förtydliga i Regionplanen hur Försvarmaktens utbyggnad ska avvägas mot andra riksintressen, för att ge stöd till kommunernas strategiska planering.

Energiförsörjning

Energiförsörjningsfrågan kopplat till elförsörjningens kapacitet och effekt har under de senaste åren blivit mer akut. Redan nu ser vi brister i kapacitet och effekt som begränsar möjligheten till etablering av nya företag och bostäder. Det finns även en stark och direkt påverkan på etablerade företag, där verksamheten lider ekonomiska konsekvenser av elbristen.

Regionplanen behöver ta hänsyn till och beakta de nätutvecklingsplaner som kommer att presenteras under hösten 2024, samt väga in det i arbetet inom effektkommissionens ramar.

Samordning av kapacitetsutbyggnad och nätutveckling måste förbättras och vara tydligare. Det är för många aktörer i ärendena som inte pratar med varandra, vilket kan leda till fördröjning och förseningar. Det leder även till frustration hos kommunerna som ska förhålla sig till utbyggnadsplanerna i sina egna planer. Det är viktigt att få rätt underlag från de myndigheter (länsstyrelsen) som är involverade. Skåne Nordost har genom projekt ELmer påbörjat arbetet med att samordna frågorna som gäller eleffekt- och kapacitet för att tydligare kunna belysa det delregionala behovet av utbyggd elinfrastruktur. Ett arbete som även innefattar kontakt med grannlänerna för att ytterligare lyfta behovet.

Även i utbyggnad av energiförsörjningen finns det en risk att det försvårar och begränsar samhällsutvecklingen, genom att begränsa tillgängligheten till vissa områden.

Region Skåne behöver ta det regionala samverkans ansvaret och samordna nätverksmöten gällande energiförsörjningen. Det behövs för såväl Skåne som i det mellanregionala perspektivet mot angränsande län så som Blekinge och Kronoberg.

Prioriteringen mellan riksintressen såsom totalförsvaret, utbyggnad av energiförsörjning och livsmedelsförsörjning behöver vara tydligt. Speciellt kopplat till kommunernas planprocesser och bygglovsförfarande.

Kollektivtrafik

Buss och tåg måste viktas lika för att minska den regionala obalansen i Skåne.

Det behövs på ett tydligare sätt redovisas att bostads- och bebyggelseutvecklingen bör ske i övriga delar av kollektivtrafikstråk och inte enbart i de strategiska noder som utses av region Skåne. Kriterierna och klassningen av olika noder måste sträva efter en stärkt flerkärnighet i hela Skåne och stämma överens med kommunernas översiktliga strategiska planering. En regional definition bör baseras på ortens betydelse för sitt omland och inte enbart på det antal invånare som orten har.

Skåne Nordost vill även trycka på utbyggnaden av stambanan Lund – Hässleholm, Skånebana dubbelspår Hässleholm - Kristianstad samt utbyggnad av sydostlänken där både persontrafik och godstrafik blir viktig, vilket behöver framgå i regionplanen. Detta är satsningar som gynnar hela Skåne, breddar arbetsmarknadsregionen mellanregionalt och ökar attraktiviteten i regionen.

Övriga viktiga synpunkter

Regionens huvudansvar för hälsa och sjukvård behöver lyftas i ett samhällsutvecklingsperspektiv, inrättningar såsom vårdcentraler är en viktig del av ett samhälles utbud och attraktivitet. Att dessa tas bort i orter på landsbygden minskar attraktiviteten och tillgängligheten till jämlik vård, en utveckling som inte gynnar det flerkärniga Skåne.

Regionens planer för Hälso- och sjukvårdsinrättningar behöver bli en tydlig del i regionplanen.

Skåne Nordost – Platsen

Kommunerna i nordöstra Skåne erbjuder något för alla och är en viktig del av regionens attraktivitet. Här är det inte långt till något, vi är nära i Europa, nära i södra Sverige, nära i Skåne och har nära till varandra. Med korta avstånd finns här möjlighet till både lantliv och stadsliv.

Mångfalden av gröna värden är stor och skapar förutsättningar och möjligheter för invånare, företag och besökare. Genom den regionala utvecklingen och det flerkärniga Skåne kan våra värden förstärkas och lyftas upp tydligare. För att kunna jobba med frågorna efterlyser kommunerna tydliga förutsättningar från region Skåne.

Genom den regionala utvecklingen i hela Skåne med tydligt fokus, skapar vi tillsammans ett tillgängligt och attraktivt Skåne.

Vi välkomnar och ser framemot ett fortsatt samarbete och dialog för hela Skånes utveckling.